

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 339/2026-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného HUSAR AND PARTNERS S.R.O., Vojenská 14, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 19Ca/5/2019 z 31. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. V spore vedenom na mestskom súde sa žalobkyňa [REDACTED] domáhala od sťažovateľa zaplata 4 349,76 eur s príslušenstvom ako odmeny za používanie audiovizuálnych záznamov audiovizuálnych diel v káblovej retransmisii, ku ktorým vykonáva kolektívnu správu. Mestský súd rozsudkom č. k. 19Ca/5/2019-1645 z 9. februára 2023 žalobu zamietol a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Rozsudok mestského súdu bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Co/191/2023-1959 zo 17. októbra 2024.

3. Mestský súd konajúci vyšším súdnym úradníkom uznesením z 19. februára 2025 priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 2 579,84 eur pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia. Pri určení odmeny advokáta vychádzal z hodnoty sporu 4 349,76 eur. Proti tomuto uzneseniu žalobkyňa podala sťažnosť z dôvodu nesprávneho určenia základnej sadzby tarifnej odmeny a navrhla priznať odmenu za úkony uskutočnené do 31. decembra 2023 v súlade s § 10 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v znení účinnom do 31. decembra 2023 a za úkony uskutočnené od 1. januára 2024 podľa aktuálne účinného ustanovenia § 10 ods. 9 vyhlášky.

4. Sudca mestského súdu napadnutým uznesením zmenil výrok uznesenia vyššieho súdneho úradníka tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť sťažovateľovi trovy konania 1 693,42 eur. Priklonil sa k argumentácii žalobkyne, že predmetný spor sa týka ochrany práv súvisiacich s autorským právom, ide o nárok na úhradu odmeny vyplývajúcej pre autorov z práva duševného vlastníctva, prednostne sa preto uplatnia § 10 ods. 8 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023 a § 10 ods. 9 vyhlášky v znení účinnom od 1. januára 2024 ako osobitné právne normy, ktoré vylučujú použitie všeobecnej právnej úpravy uvedenej v § 10 ods. 2 vyhlášky. Pri vyčíslení náhrady trov právneho zastúpenia súd vychádzal z tarifnej hodnoty 1 000 eur podľa § 10 ods. 8 vyhlášky v znení účinnom do 31. decembra 2023 a z tarifnej hodnoty 5 000 eur podľa § 10 ods. 9 vyhlášky v znení účinnom od 1. januára 2024. Poukázal na závery uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 355/2022 zo 14. júna 2022, v ktorom ústavný súd považoval za ústavne konformný názor okresného súdu, ktorý v spore o náhradu škody spôsobenej zásahom do práv k autorskému dielu aplikoval pri výpočte trov rovnako § 10 ods. 8 vyhlášky, ako aj na ďalšie rozhodnutia (sp. zn. I. ÚS 255/2025, II. ÚS 398/2024), v ktorých sa ústavný súd zaoberal obdobnou problematikou.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ vo vyjadrení k sťažnosti žalobkyne navrhol, aby mestský súd v zmysle § 162 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) prerušil konanie a obrátil sa na Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) s prejudiciálnou otázkou vo veci výkladu čl. 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (ďalej len „smernica“). Súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nijako s uvedeným návrhom nevysporiadal, o návrhu na prerušenie konania v zmysle § 162 ods. 1 písm. c) CSP nerozhodol, ani nijako neobjasnil, prečo nepovažoval za potrebné obrátiť sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 251/2022 takýto postup súdu porušuje právo účastníka konania na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie. Súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s nosnou námietkou sťažovateľa o tom, že právo na náhradu trov konania strán sporu, ktoré boli v súdnom konaní pri uplatňovaní svojich práv úspešné, musí byť vykladané v kontexte právneho poriadku Európskej únie, a pokiaľ majú tieto subjekty na základe smernice garantovaný nárok na dostatočnú a primeranú náhradu trov konania, tak nemožno uskutočniť taký výklad vnútroštátneho právneho poriadku, ktorým by súd toto právo značne obmedzil alebo odňal.

6. Podľa sťažovateľa právny názor súdu, ktorý na vec aplikoval § 10 ods. 8 a 9 vyhlášky, je ústavne neudržateľný, je v rozpore s obsahom a účelom právnej úpravy a jej systematickým výkladom, ako aj v rozpore s čl. 14 smernice. Aplikácia § 10 ods. 8 a 9 vyhlášky prichádza do úvahy len v prípadoch, ak predmetom konania nie je zaplatenie určitej presne stanovenej peňažnej pohľadávky. Inak povedané, ustanovenie § 10 ods. 8 vyhlášky nemožno použiť na prípady, keď je predmetom konania zaplatenie bezdôvodného obohatenia alebo primeranej odmeny za používanie predmetov ochrany podľa autorského zákona, pretože táto peňažná pohľadávka nemá povahu nemajetkovej ujmy. Postup súdu sťažovateľ považuje za zjavne svojvoľný a arbitrárny a založený na nelogickom a neudržateľnom výklade a aplikácii právnej normy.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

8. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citelne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, z novšej judikatúry II. ÚS 153/2016, II. ÚS 681/2016, IV. ÚS 498/2018, II. ÚS 100/2020).

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka nesprávnej aplikácie § 10 ods. 8 vyhlášky (resp. § 10 ods. 9 vyhlášky účinnnej od 1. januára 2024) okresným súdom, ktorý predmetné ustanovenia aplikoval pri určení výšky náhrady trov konania aj v spore o úhradu klasickej pohľadávky (nie osobnostného práva) vyplývajúcej z práva duševného vlastníctva, ktorá je podľa sťažovateľa ústavne neudržateľná a navyše v rozpore s čl. 14 smernice.

10. Vo svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnené ústavné sťažnosti namietajúce určenie základnej sadzby tarifnej odmeny podľa § 10 ods. 8 vyhlášky z hodnoty veci 1 000 eur, nie podľa konkrétnej výšky žalovanej peňažnej pohľadávky, ktorá vznikla na základe neoprávneného zásahu do autorských práv, podané (na rozdiel od prerokúvanej veci) žalobcom – organizáciou kolektívnej správy – podľa § 144 zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (pozri II. ÚS 398/2024, III. ÚS 546/2023). V týchto uzneseniach zotrval na právnom názore vyjadrenom už v uznesení sp. zn. I. ÚS 355/2022

zo 14. júna 2022, keďže aj vo veci v ňom posudzovanej išlo o majetkový nárok (na náhradu škody vo výške neoprávneného obohatenia) z titulu porušenia autorského práva.

11. V citovanom uznesení bol ústavný súd toho názoru, že ide o jedno z možných a ústavne akceptovateľných riešení uvedenej procesnej situácie v konaní pred všeobecným súdom o náhrade trov konania, do ktorej za týchto okolností ústavný súd nemá dôvod vstupovať. Nevylúčil, že okresný súd mohol uplatniť aj iný prístup k interpretácii relevantných ustanovení vyhlášky, avšak v okolnostiach danej veci nemožno striktne uzavrieť, že by ním zvolený postup vyústil do protiústavnosti, resp. nespravodlivosti napadnutého uznesenia, keďže ide o čiastkové konanie o trovách, ktoré je v podstate druhotným aspektom konania a v rámci ktorého bola sťažovateľke v konečnom dôsledku náhrada trov konania priznaná. Práve tento názor, ktorého podstata tkvie v náznaku, že ústavne akceptovateľným by mohlo byť aj opačné rozhodnutie, vhodne poukazuje na to, že rozhodovanie o trovách v princípe nedosahuje intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, navyše aj preto, že je založené na interpretácii podzákonnej normy (vyhlášky).

12. Ústavný súd, poukazujúc na uvedené, nevyhodnotil námietku arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu aplikácie § 10 ods. 8 a 9 vyhlášky na prípad sťažovateľa ako takú, ktorej dôsledkom by bolo vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie.

13. V súvislosti s namietanou kvalitatívnou stránkou odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom sa sudca mestského súdu nevysporiadal s návrhom sťažovateľa podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP na prerušenie konania a na položenie prejudiciálnej otázky, ústavný súd zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie má formu uznesenia vydaného v sťažnostnom konaní. Účinná právna úprava na odôvodnenie súdneho rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia nekladie rovnako vysoké nároky ako v prípade, pokiaľ ide o rozhodnutie vydané vo forme rozsudku. Uznesenie totiž predstavuje jednoduchšiu procesnú formu rozhodovania všeobecných súdov a podľa špeciálneho § 236 CSP v jeho prípade postačuje stručné odôvodnenie (napr. I. ÚS 236/2019, I. ÚS 238/2019, I. ÚS 114/2022).

14. Ústavný súd zastáva názor, že ani prípadné zodpovedanie sťažovateľom položenej otázky by nemalo na jeho vec reálny dosah. Sťažovateľ navrhol, aby mestský súd prerušil konanie a obrátil sa na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, či sa má čl. 14 smernice vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá obmedzuje nárok na náhradu trov konania úspešnej strany v konaní na mieru, ktorá je niekoľkonásobne nižšia než minimálna bežná odmena advokátov uplatňovaná v konaniach o zaplatenie peňažných pohľadávok v rovnakej výške, ktoré nemá pôvod v práve duševného vlastníctva. Vo svojej argumentácii sťažovateľ ako žalovaný, resp. „porušovateľ práv duševného vlastníctva“, opomína fakt, že z čl. 1 v spojení s čl. 4 a recitálom 18 smernice vyplýva, že osoby oprávnené vyžadovať opatrenia, postupy a prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie vymožitelnosti práv duševného (a priemyselného) vlastníctva sú práve vlastníci týchto práv, osoby oprávnené využívať tieto práva, organizácie kolektívnej správy, subjekty, ktoré sa profesionálne zaoberajú obhajobou a sú obvykle uznávané ako subjekty, ktoré majú právo zastupovať vlastníkov týchto práv.

15. S prihliadnutím na už uvedené a v spojení s ďalšími osobitosťami veci (napadnuté rozhodnutie sa netýka merita veci, išlo o konanie o sťažnosti sporovej protistrany, ku ktorej sa sťažovateľ iba vyjadril), skutočnosť, že v napadnutom uznesení abscentuje vysporiadanie sa mestského súdu

s návrhom na prerušenie konania a na polozenie prejudiciálnej otázky, ústavný súd nepovažuje za zásah takej intenzity, ktorá by vyžadovala prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a zásah ústavného súdu do rozhodnutia o výške náhrady trov konania. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľa.

17. Ústavný súd, sledujúc hľadiská hospodárnosti konania, nevyzýval sťažovateľa na odstránenie nedostatku zákonnej náležitosti ústavnej sťažnosti, konkrétne neuvedenie dátumu narodenia sťažovateľa (fyzickej osoby) podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu